

Η ΠΡΩΤΗ ΔΟΚΙΜΗ

Συντάχθηκε απο τον/την Ε. Ο. ΙΑΤΡΙΔΗΣ

Τετάρτη, 01 Σεπτέμβριος 2010 10:53 - Τελευταία Ενημέρωση Δευτέρα, 06 Σεπτέμβριος 2010 12:00

ΜΑΝΟΣ Ο. ΙΑΤΡΙΔΗΣ

Η ΠΡΩΤΗ ΔΟΚΙΜΗ

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ
ΤΗΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΕΗ
ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ΤΗΛΕΟΡΑΣΕΩΣ
ΣΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΤΟΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ ΤΟΥ 1960

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τον Μάρτιο του 1960, για έκτη χρονιά στη σειρά, έπρεπε να υποβάλω στον Κώστα Τριανταφυλλίδη, Διευθυντή Γενικών Υπηρεσιών της ΔΕΗ, τις προτάσεις μου για το θέμα που θα προβάλαμε τον Σεπτέμβριο στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης στο περίπτερο της ΔΕΗ.

Τότε, ήμουν Προϊστάμενος του Τμήματος Γενικής Διαφωτίσεως, της Υπηρεσίας Δημοσίων Σχέσεων που υπάγονταν στη Διεύθυνση Γενικών Υπηρεσιών. Μαζί με άλλα, είχα την ευθύνη για την οργάνωση και λειτουργία του όμορφου και εντυπωσιακού περιπτέρου στο χώρο της ΔΕΘ, που δύο χρόνια πριν είχαμε χτίσει με σχέδια του Ιάσωνα Ρίζου.

Η επιλογή του θέματος δεν ήταν ποτέ εύκολη. Αυτή η χρονιά όμως είχε ιδιαίτερες απαιτήσεις. Η Έκθεση του 1960, που ήταν και η 25^η ΔΕΘ, συνέπιπτε με τη δεκάτη επέτειο από την ίδρυση της ΔΕΗ, Το θέμα έπρεπε να έχει έντονο εορταστικό χαρακτήρα, πρωτοτυπία και να ενδιαφέρει το μεγαλύτερο δυνατό κοινό. Έπρεπε να είναι το θέμα της χρονιάς. Και ασφαλώς έπρεπε να έχει σχέση με τον Ηλεκτρισμό.

Το περίπτερο, μέσα στο καταπράσινο και δροσερό από τις τεχνικές λίμνες περιβάλλον του, είχε δύο κύριες αίθουσες: μια μεγάλη ορθογώνια και μια μικρότερη στρογγυλή. Έτσι υπήρχε δυνατότητα να προβάλουμε δύο θέματα συγχρόνως,

Τον Μάρτιο 1960 ήμουν έτοιμος και για τα δύο. Στην ορθογώνια αίθουσα θα εγκαθιστούσαμε ένα μικρό αλλά πλήρη υδροηλεκτρικό σταθμό, που θα παρήγαγε ρεύμα με νερό που αντί για κάποιο φράγμα θα του έστελνε με πίεση μια μεγάλη αντλία κρυμμένη στο υπόγειο. Για να είναι ο σταθμός «πραγματικός» θα συνδεόταν με το δίκτυο της ΔΕΗ και έτσι το ρεύμα που θα παρήγαγε θα προστίθετο στο δυναμικό των άλλων εργοστασίων. Αν και σαν «έκθεμα» ο σταθμός θα ξεπλήρωνε τον προορισμό του και θα είχε αποσβεστεί στο τέλος της Έκθεσης, η πρόταση έλεγε πως υπήρχε και ένας δεύτερος προορισμός, από μια άποψη πιο σημαντικός. Ο στρόβιλος θα κατασκευαζόταν με βάση τα χαρακτηριστικά από μια πτώση νερού στο χωριό Άγιος Γερμανός, του Νομού Φλωρίνης, και η Εμπορική Διεύθυνση είχε ήδη συμφωνήσει για την προσωρινή εγκατάσταση του εκεί. Έτσι το «έκθεμα» θα φώτιζε ένα ολόκληρο χωριό μέχρι να επεκταθεί ως εκεί το δίκτυο της ΔΕΗ.

Ο Κώστας Τριανταφυλλίδης δεν δυσκολεύτηκε να εγκρίνει την ιδέα. Η ορθογώνια αίθουσα είχε βρει το θέμα της.

Η πρόταση για τη στρογγυλή αίθουσα δεν είχε την ίδια τύχη. Ο Κώστας Τριανταφυλλίδης είπε: «Τρελός είσαι μου φαίνεται. Ούτε τα χρήματα έχουμε, ούτε το χρόνο. Και σίγουρα δεν έχουμε τις γνώσεις, Δεν μπορεί να γίνει».

Και δεν είχε άδικο. Η πρόταση ήταν να εγκαταστήσουμε και να λειτουργήσουμε σ' όλη τη διάρκεια της Έκθεσης ένα σταθμό τηλεόρασης, με εμβέλεια 20-30 χλμ. Και πρόγραμμα ανάλογο με αυτό που ακούγαμε πως υπήρχε στις χώρες της δυτικής Ευρώπης. Την εποχή εκείνη το θέμα της ελληνικής τηλεόρασης ήτανε τακτικά στις πρώτες σελίδες των εφημερίδων, αλλά δεν φαινόταν πως πολύ γρήγορα το ΕΙΡ θα προσέθετε και το γράμμα Τ στα αρχικά του.

Σύμφωνα με την πρόταση, η ΔΕΗ θα παρουσίαζε στην Έκθεση μια ακόμη εφαρμογή του ηλεκτρισμού και θα έδινε την ευκαιρία σε χιλιάδες κόσμο να κάνει μια πρώτη γνωριμία με το θαυμαστό αυτό μέσο μαζικής επικοινωνίας. Τα βασικά μηχανήματα θα τα πέρναμε δανεικά από κάποια από τις μεγάλες εταιρίες του εξωτερικού. Τα υπόλοιπα και όλες τις βοηθητικές

Η ΠΡΩΤΗ ΔΟΚΙΜΗ

Συντάχθηκε απο τον/την Ε. Ο. ΙΑΤΡΙΔΗΣ

Τετάρτη, 01 Σεπτέμβριος 2010 10:53 - Τελευταία Ενημέρωση Δευτέρα, 06 Σεπτέμβριος 2010 12:00

εγκαταστάσεις θα τα φτιάχναμε στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη. Θα εκπαιδεύαμε το προσωπικό που χρειάζεται η τεχνική και καλλιτεχνική πλευρά ενός σταθμού και θα βρίσκαμε ενδιαφέροντα θέματα να παρουσιάσουμε. Τέλος θα εξασφαλιζαμε, δανεικούς πάλι, αρκετούς δέκτες για να τους τοποθετήσουμε σε δημόσιους χώρους, στην πόλη της Θεσσαλονίκης και στη γύρω περιοχή. Γιατί, καλά το στούντιο και ο πομπός, αλλά ποιος θα έβλεπε το πρόγραμμα, αφού τότε δεν υπήρχαν ακόμη δέκτες παρά σε ελάχιστα σπίτια, που προσπαθούσαν να «πιάσουν» Γιουγκοσλαβία. Η πρόταση έμοιαζε περισσότερο με ευχολόγιο.

Ο Κώστας Τριανταφυλλίδης, όμως, δεν σταμάτησε στο «Δεν μπορεί να γίνει». Συνέχισε τη κουβέντα του, με το χαρακτηριστικό του χαμόγελο. «Ένας λόγος παραπάνω για να δοκιμάσουμε. Η ιδέα είναι θαυμάσια κι εσύ φαίνεται να πιστεύεις πως θα τα καταφέρουμε. Προχωρούμε»,

Έτσι ακριβώς ξεκίνησε το στήσιμο του πρώτου ελληνικού σταθμού τηλεόρασης.

Σήμερα, ύστερα από ακριβώς είκοσι χρόνια, στις λίγες σελίδες του χρονικού αυτού, χρησιμοποιώντας κείμενα και φωτογραφίες της εποχής εκείνης και προσθέτοντας μερικές άγνωστες λεπτομέρειες από τα παρασκήνια, δοκιμάζω μια πρώτη σύντομη καταγραφή της προσπάθειας. Για να υπάρχει μια ολοκληρωμένη εικόνα της «πρώτης δοκιμής». Του τι έγινε και γιατί έγινε.

Αλλά και για κάτι ακόμη. Για να τονιστεί πως έγινε. Για να διατηρηθεί στη μνήμη η ατμόσφαιρα που δημιούργησε ο ενθουσιασμός μιας μικρής ομάδας ανθρώπων, άσχετων μέχρι τότε με την τηλεόραση. Ήταν η υπομονή και η επιμονή τους, η εφευρετικότητα και ο αυτοσχεδιασμός, αλλά προπαντός το κέφι τους που τους βοήθησε να ξεπεράσουν ατελείωτα τεχνικά και ανθρώπινα προβλήματα και να στήσουν την πρώτη ελληνική τηλεόραση τον Σεπτέμβριο 1960. Νομίζω ότι τους αξίζει η φράση: «Δεν ήξεραν πως αυτό που πήγαιναν να κάνουν ήταν αδύνατο να γίνει. Κι έτσι το κατόρθωσαν».

Μάνος Ιατρίδης

Θεσσαλονίκη, Αύγουστος 1980

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ

Δεν ήταν μόνο αυτόπτες μάρτυρες αλλά και κατέγραψαν τις εντυπώσεις τους κατά τη διάρκεια ή αμέσως μετά το γεγονός. Έτσι η μαρτυρία τους έχει μεγαλύτερη αξία σήμερα, που ύστερα από πενήντα χρόνια, προσπαθούμε να ξαναδούμε τις ανθρώπινες και τεχνικές πλευρές του γεγονότος.

Από τα διάφορα κείμενα της εποχής εκείνης, παραθέτω μία ανταπόκριση από την Αθήνα, των εφημερίδων της Θεσσαλονίκης, μια επιλογή από τίτλους και κείμενα εφημερίδων και τρία ολόκληρα άρθρα. Τα πρώτα δύο γραμμένα από ανθρώπους που έβαλαν έντονη την προσωπική τους σφραγίδα στο φορμάρισμα και την επιτυχία της προσπάθειας: Τον Βασ. Λ. Καζαντζή και τον Άλκη Στέα. Το τρίτο, γραμμένο από τους συντάκτες ενός περιοδικού που βγάζει η Philips στην Ολλανδία.

Στις γραπτές αυτές μαρτυρίες προσθέτω μια σειρά από φωτογραφίες βγαλμένες με πολύ κέφι και μαεστρία από τον Θανάση Γκιζίκη, που δυστυχώς δεν βρίσκεται πια μαζί μας για να διαβάσει τις γραμμές αυτές.

Για την ολοκλήρωση και το δέσιμο του ψηφιδωτού που δημιουργούν τα παραπάνω ντοκουμέντα πιστεύω πως χρειάζονται μερικά συμπληρωματικά στοιχεία και λεπτομέρειες, από τις διάφορες φάσεις και πλευρές της προσπάθειας.

ΤΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ

Με το «προχωρούμε» του Κώστα Τριανταφυλλίδη, η πρώτη κίνηση ήταν να εξασφαλίσουμε τα μηχανήματα που χρειάζονταν ο σταθμός. Τις «κτιριακές» εγκαταστάσεις θα τις φροντίζαμε εμείς: Η στρογγυλή αίθουσα του περιπτέρου θα διαβαθμιζόταν έτσι ώστε να περιλάβει ένα μεγάλο στούντιο, την αίθουσα ελέγχου (προγράμματος και τεχνικού, εικόνας

Η ΠΡΩΤΗ ΔΟΚΙΜΗ

Συντάχθηκε απο τον/την Ε. Ο. ΙΑΤΡΙΔΗΣ

Τετάρτη, 01 Σεπτέμβριος 2010 10:53 - Τελευταία Ενημέρωση Δευτέρα, 06 Σεπτέμβριος 2010 12:00

και ήχου μαζί), αίθουσα telecine και βοηθητικών εγκαταστάσεων, παρασκήνια για κείνους που θα εμφανίζονταν και αποθήκη σκηνικών.

Η ΔΕΗ θα αναλάμβανε ακόμη τα φωτιστικά σώματα στο στούντιο, τις εγκαταστάσεις ενδοεπικοινωνίας και τη σχετική ψύξη του χώρου. Τα άλλα θα τα ζητούσαμε δανεικά.

Και συγκεκριμένα: Ένα πομπό εικόνας/ήχου, που με απλή κεραία, τοποθετημένη σε ύψος 15 μ. θα έδινε ικανοποιητικό σήμα σε μια περιοχή, με κέντρο την Έκθεση, διαστάσεων τουλάχιστον 30x5 χλμ. Για το στούντιο θέλαμε: δύο κάμερες για το ζωντανό πρόγραμμα και μία τρίτη που, με optical multiplexer τριών εισόδων, θα μας έδινε σταθερές εικόνες (τεστ πάτερν, ώρα), την προβολή μιας κινηματογραφικής μηχανής 16 χλστ. και ενός slides projector. Θέλαμε ακόμη κονσόλες μείξεως εικόνας και ήχου. Τέλος, έπρεπε να μας δώσουν μέχρι 100 δέκτες, με τις κατάλληλες κεραιές λήψεως για τον καθένα.

Ο ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ

Ήρθαμε σε επαφή με τρεις μεγάλους κατασκευαστές. Η πρόταση ήταν απλή: θα μας «δάνειζαν» όλα αυτά τα μηχανήματα για να στήσουμε τον σταθμό. Η ΔΕΗ θα πλήρωνε τα έξοδα για τη συσκευασία, τη μεταφορά και τα ασφάλιστρα. Το κέρδος της εταιρίας που θα προμήθευε τα μηχανήματα θα ήταν η προβολή και η διαφήμιση που θα είχε από τη χρησιμοποίηση στον πρώτο σταθμό τηλεοράσεως των δικών της μηχανημάτων. Τι είχαν να χάσουν;

Πρώτη, με πολύ ενθουσιασμό και ενδιαφέρον για την πραγματοποίηση της ιδέας ήταν η Philips. Γενικός Διευθυντής στην Ελλάδα ήταν τότε ο κ. Jungeblodt. Μας εξήγησε πως είχαμε αμέριστη τη δική του συμπαράσταση, αλλά έπρεπε να παρουσιάσουμε εμείς την πρόταση στην Ολλανδία. Εκείνος θα συνηγορούσε. Κι επειδή ο χρόνος δεν επέτρεπε να γίνουν οι συνεννοήσεις με αλληλογραφία, έπρεπε να πάμε εκεί όσο πιο γρήγορα γινόταν.

Έτσι πριν καταλάβω, βρέθηκα στις Βρυξέλλες και από κει με το ελικόπτερο της SABENA κατ' ευθείαν στο Eindhoven, την έδρα της εταιρίας Philips.

ΟΙ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ

Οι συζητήσεις στην Ολλανδία κράτησαν τέσσερις μέρες. Δύο στο Eindhoven και δύο στο Hilversum, όπου βρίσκεται το εργοστάσιο κατασκευής των πομπών.

Εκείνο που δυσκόλευε τα πράγματα ήταν πως από τη μεριά της Philips κανένας δεν μπορούσε να συζητήσει για ολόκληρο το project. Έπρεπε να παρουσιαστεί η πρόταση και να συμφωνήσουν πέντε ανεξάρτητα τμήματα, το καθένα ξεχωριστά. Πρώτα η Νομική Διεύθυνση και οι Δημόσιες Σχέσεις. Κατόπιν οι αμέσως ενδιαφερόμενοι. Εκείνοι που θα έδιναν τα μηχανήματα: Philips Telecommunications, στο Hilversum, που θα έδινε τους πομπούς, η Philips-Acoustics, στο Eindhoven, που θα έδινε τα μηχανήματα του στούντιο και η Philips Nederland NV που θα έδινε τους δέκτες. Το πιο ωραίο, μάλιστα, ήταν πως στις συζητήσεις, κάθε Διεύθυνση έβαζε σαν προϋπόθεση της δικής της συμφωνίας την προηγούμενη συμφωνία των άλλων Διευθύνσεων.

Οι άνθρωποι της Philips καταλάβαιναν πως μια αποτυχία του σταθμού -είτε γιατί δεν θα ήταν έτοιμος στην Έκθεση, είτε γιατί τα μηχανήματα δεν θα λειτουργούσαν σωστα- θα ταυτιζόταν με τον προμηθευτή των μηχανημάτων και θα είχε άσκημη απήχηση στο όνομα της Εταιρίας.

Πρώτα στην έλλειψη χρόνου. Πως ήταν δυνατό, μέσα στις 45 το πολύ μέρες που θα είχαμε στη διάθεση μας, να εγκατασταθούν τα μηχανήματα και να ρυθμισθεί η λειτουργία του πομπού και του στούντιο; Γιατί κάτω και από τις πιο αισιόδοξες προοπτικές, τα μηχανήματα από την Ολλανδία δεν θα έφταναν στο περίπτερο πριν από τα μέσα Ιουλίου.

Και σύμφωνα με την άποψη της Philips για το στήσιμο ενός τέτοιου σταθμού χρειαζόνταν τρεις μήνες. Εμείς, με την παραμικρή καθυστέρηση -συνηθισμένη στις μεταφορές και τους εκτελωνισμούς- μπορεί να μην είχαμε ούτε 30 μέρες. Τα εγκαίνια του σταθμού δεν μπορούσαν να αναβληθούν. Η Έκθεση θα άνοιγε στις 3 Σεπτεμβρίου.

Η μεγαλύτερη, όμως ανησυχία των εκπροσώπων της Philips οφείλονταν στο ότι τα μηχανήματα του στούντιο θα βρίσκονταν στα χέρια ανθρώπων που μέχρι τότε δεν είχαν καμιά σχέση με τη δουλειά αυτή, και μάλιστα θα δούλευαν κάτω από τεχνικές συνθήκες -γράφει ελλείψεις- που θα δυσκόλευαν ακόμη και επαγγελματίες.

Η ΠΡΩΤΗ ΔΟΚΙΜΗ

Συντάχθηκε απο τον/την Ε. Ο. ΙΑΤΡΙΔΗΣ

Τετάρτη, 01 Σεπτέμβριος 2010 10:53 - Τελευταία Ενημέρωση Δευτέρα, 06 Σεπτέμβριος 2010 12:00

Τελικά η Philips Electro-Acoustics συμφώνησε, αλλά δεν μας έδωσε όλα τα μηχανήματα που ζητούσαμε. Ούτε optical multiplexer ούτε δύο κάμερες. Και το χειρότερο, ούτε κονσόλες μείξεως. Στο Hilversum, αντίθετα, η προσπάθεια ήταν να πάρουμε πιο λίγα από όσα μας έδιναν. Θέλαμε τον πομπό «γυμνό», για να γλυτώσουμε μεταφορικά και ασφάλιστρα. Μεταξύ αυτών που δεν πήραμε -αν και τα προσέφεραν- ήταν όργανα μετρήσεων και και ελέγχου και κυρίως το sideband filterplexer, που μόνο του ήταν σχεδόν δύο κυβικά. Το μηχανήμα αυτό χρειάζεται για το «κόψιμο» της μιας πλευράς του σήματος του πομπού, έτσι που να χωράνε περισσότεροι σταθμοί σε κάθε ζώνη. Κι ακόμη βοηθάει στον συντονισμό του πομπού με μεγαλύτερη ακρίβεια. Σε μας, τότε, δεν υπήρχαν άλλοι σταθμοί. Άρα δεν υπήρχε λόγος να φροντίζουμε για ευρυχωρία στους αιθέρες. Οι ολλανδοί το βρήκαν λογικό, Αργότερα, όμως, παρά λίγο θα πληρώναμε ακριβά την απουσία του filterplexer.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να τονίσω ακόμη μια φορά την τολμηρή απόφαση των υπευθύνων της Philips -στην Ελλάδα και στην Ολλανδία- που κάτω από τις συνθήκες αυτές δέχτηκαν να ρισκοκινδυνέψουν. Να βγουν στο πέλαγος μαζί μας.

Στο τελευταίο τραπέζι, ένας ολλανδός, φίλος πια, μου είπε: «Αν ζητούσατε να αγοράσετε τα μηχανήματα και αν αναλαμβάναμε εμείς την εγκατάσταση του σταθμού, με δικά μας 100% μηχανήματα και προσωπικό, θα σας τον παραδίδαμε σε λειτουργία σε 14 μήνες. Τώρα μπορείς να μου πεις πως μας πείσατε ότι ο σταθμός θα δουλέψει σε 4 μήνες από σήμερα, με εξασφαλισμένο μόνο το 70% των μηχανημάτων και με ελάχιστους δικούς μας ανθρώπους. Κι αν αυτό τελικά γίνει, που θα βρεθούν οι 15 τουλάχιστον άνθρωποι που χρειάζονται για τη λειτουργία ενός τέτοιου σταθμού;»

Η ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Με τα περισσότερα μηχανήματα εξασφαλισμένα από την Philips, έπρεπε να βρούμε τα υπόλοιπα και να τελειώσουμε μέσα σε δύο μήνες τις εγκαταστάσεις και καλωδιώσεις που μπορούσαν να γίνουν, ώστε όταν θα έφταναν τα μηχανήματα από την Ολλανδία να έμνε μόνο η δική τους συναρμολόγηση και εγκατάσταση.

Με την έλλειψη του optical multiplexer χρειαζόμασταν συνολικά 4 κάμερες. Μια είχαμε στη ΔΕΗ. Μία θα μας έδινε η Philips. Τις άλλες δύο τις δανειστήκαμε από το Πολυτεχνείο και το Μαιευτήριο ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ. Τις δύο κονσόλες μείξεως ανέλαβε να φτιάξει ο καταπληκτικός

Μ. Ψαλλίδας, στα εργαστήρια της ELECTRONICA. Ο ίδιος θα μας δάνειζε και ένα ταλαντοσκόπιο για τη ρύθμιση του σήματος video των μηχανών λήψεως.

Το μεγαλύτερο πρόβλημα ήταν πως καμιά κάμερα δεν είχε viewer. Και για το ζωντανό πρόγραμμα η μία τουλάχιστον έπρεπε να έχει. Η άλλη θα μας έδινε σταθερά το γενικό πλάνο. Για να αποκτήσει viewer η μία κάμερα, χρειάστηκε μια πραγματική μεταμόσχευση. Φέραμε αεροπορικώς από την Αμερική το πιο μικρό viewer της DAGE. Παρά το μικρό του μέγεθος, ήταν μεγαλύτερο από την κάμερα. Έτσι, αντί να βάλουμε το viewer πάνω στην κάμερα, βάλουμε την κάμερα πάνω στο viewer. Ύστερα ανακαλύψαμε πως το τροφοδοτικό της κάμερας δεν έφτανε και για το viewer. Φτιάξαμε, λοιπόν, ένα τροφοδοτικό, που αναγκαστικά τοποθετήθηκε ανάμεσα από τα πόδια του τρίποδα. Τέλος, με την τοποθέτηση ενός καλού zoom, αποκτήσαμε μια κάμερα αξιώσεων.

Τα μηχανήματα από την Ολλανδία έφτασαν στις 25 Ιουλίου. Και τότε άρχισε ένας αγώνας δρόμου. Ήμασταν έτοιμοι. Όλες οι προετοιμασίες είχαν γίνει. Μαζί με τον πομπό ήρθε ένας θαυμάσιος άνθρωπος και καταπληκτικός τεχνικός, ο Arend Woudsma, που είχε πάρει μέρος στη δημιουργία της ολλανδικής τηκεοράσεως. Θα έμενε μαζί μας μέχρι το τέλος της Εκθέσεως. Ήρθε ακόμη για λίγες μέρες από το Eindhoven ο κ. E. Rosulek, που ήξερε τα μηχανήματα του στούντιο. Από τη Φίλιπς Ελλάς ήρθαν δύο τεχνικοί και άλλοι δύο από τον σταθμό τηλεοράσεως που υπήρχε στην αμερικανική βάση στο Ηράκλειο. Ένας έλληνας και ένας αμερικανός. Έτσι, γύρω από τον Μικέ Ψαλλίδα και τον A. Woudsma δημιουργήθηκε μια ομάδα από τεχνικούς που δούλεψαν με κέφι και ενθουσιασμό δέκα και δεκαπέντε ώρες την ημέρα. Στις 31 Αυγούστου ο σταθμός ήταν έτοιμος για δοκιμή. Την επόμενη λειτουργούσε στην εντέλεια.

ΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

Μέσα στις έξυπνες αποφάσεις που πήρε ο Κώστας Τριανταφυλλίδης ήταν να αναθέσει την παραγωγή του Προγράμματος και ιδιαίτερα την επιλογή και παρουσίαση των «Προσκεκλημένων της ΔΕΗ», που θα ήταν βασικό ζωντανό πρόγραμμα, στον Βασίλη Καζαντζή.

Μια άλλη απόφαση ήταν να χρησιμοποιήσουμε για τη διεύθυνση του προγράμματος από το θάλαμο ελέγχου τον Γιάννη Κεσίσογλου, που είχε ήδη μεγάλη προϋπηρεσία στην τηλεόραση στην Αμερική. Ο Γιάννης Κεσίσογλου, από τη Θεσσαλονίκη, ήταν μόνιμα εγκατεστημένος στην Αμερική, αλλά το καλοκαίρι εκείνο θα το περνούσε στην Ελλάδα.

Για τις ανάγκες του Γραφείου Προγράμματος νοικιάσαμε στην οδό Αγγελάκη ένα διαμέρισμα, όπου μαζί με τον Βασίλη Καζαντζή και το επιτελείο του, εγκαταστάθηκε και ο αφανής ήρωας της προσπάθειας. Ο Βασίλης Γουλιανός. Ο Βασίλης, του Γραφείου Δημοσίων Σχέσεων της ΔΕΗ, ανέλαβε την οικονομική διαχείριση του σταθμού, τις προμήθειες, τους εκτελωνισμούς, τις μεταφορές και όλες τις άλλες δουλειές και τα τρεχάματα που χρειάζονταν 24 ώρες το εικοσιτετράωρο ή εγκατάσταση και λειτουργία του Σταθμού. Είναι ακόμη μυστήριο πως κατάφερε να ανταποκριθεί στα ατέλειωτα και απίθανα αιτήματα και προβλήματα που κάθε στιγμή του παρουσίαζε κάποιος από τον σταθμό.

Από κει και πέρα, όλοι οι άλλοι συνεργάτες, υπάλληλοι της ΔΕΗ οι περισσότεροι, ξεκινούσαν με μόνη περγαμηνή κάποια σχετική γνώση ή ικανότητα. Ο Ανδρέας Κοπέλης, που το hobby του ήταν τα ηλεκτρονικά έγινε video engineer. Ο Γιάννης Γκιώνης, που ήξερε μουσική και έπαιζε πιάνο, έγινε audio engineer. Ο Κώστας Μπαλάφας, που ήταν φωτογράφος, έγινε κάμεραμαν.

Τυχαία, τον Ιούλιο, μάθαμε πως στο Ηράκλειο Κρήτης, στην Αμερικανική Βάση, λειτουργούσε ένας σταθμός τηλεόρασης, με πολύ μικρή εμβέλεια, αλλά με αρκετά καλό στούντιο. Ζητήσαμε να το επισκεφτούμε. Μας δέχτηκαν. Έτσι τρεις «τεχνικοί», η Μαίρη Λω και ο Νίκυ Γιάκοβλεφ -που θα είχαν καθημερινή εμφάνιση στο πρόγραμμα- πήγαμε για δύο μέρες στο Ηράκλειο και μάθαμε τηλεόραση: Πως να στεκόμαστε μπρος στις μηχανές και πως να κάνουμε το πρόγραμμα από τον θάλαμο ελέγχου. Κι ακόμα πολλά μυστικά της τεχνικής του φωτισμού. Ο Διοικητής του σταθμού όχι μόνο έκανε ότι μπορούσε για την εξοικείωση μας με την τηλεόραση, αλλά μας ... δάνεισε για μια εβδομάδα δύο τεχνικούς για να βοηθήσουν στο «στρώσιμο» του δικού μας στούντιο.

Μια τελευταία ανάγκη ήταν η «εκπαίδευση» στο χειρισμό και τη ρύθμιση των δεκτών, περισσότερων από 50 τεχνιτών της ΔΕΗ. Την εποχή εκείνη οι δέκτες δεν είχαν αυτόματη σταθεροποίηση της εικόνας κι ούτε σταθερό συντονισμό. Χρειάζονταν συνεπώς κάποιος να επεμβαίνει τακτικά, αν θέλαμε σταθερή και καθαρή εικόνα. Η τελική επιτυχία της προσπάθειας ήταν στα χέρια των «χειριστών» που -άγρυπνοι φρουροί- βρίσκονταν πλάι σε κάθε δέκτη τρεις ώρες κάθε βράδυ.

Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ

Η ΠΡΩΤΗ ΔΟΚΙΜΗ

Συντάχθηκε απο τον/την Ε. Ο. ΙΑΤΡΙΔΗΣ

Τετάρτη, 01 Σεπτέμβριος 2010 10:53 - Τελευταία Ενημέρωση Δευτέρα, 06 Σεπτέμβριος 2010 12:00

Ο Βασίλης Καζαντζής δίνει στο άρθρο του μια ζωντανή και με πολλές ενδιαφέρουσες λεπτομέρειες του προγράμματος που προσέφερε ο σταθμός στους θεατές του.

Ο Άλκης Στέας ολοκληρώνει την εικόνα και προσθέτει μερικά από τα συμπεράσματα και τις εμπειρίες που μας έδωσε η λειτουργία του σταθμού.

Από κει και πέρα ατέλειωτες είναι οι λεπτομέρειες γύρω από γεγονότα, προβλήματα και ενέργειες που είχαν σχέση με την προσπάθεια να κρατήσουμε το σταθμό στον αέρα μέχρι το τέλος της Εκθέσεως.

Χαρακτηριστικά, αξίζει να αναφέρω ένα από τα απρόοπτα και απίθανα περιστατικά που καθημερινά απειλούσαν τη διακοπή της λειτουργίας του σταθμού. Δεν πρόκειται για έλλειψη ανταλλακτικών ή για την καθυστέρηση κάποιας ταινίας που περιμέναμε με το αεροπλάνο. Ούτε για την αντίρρηση της Υπηρεσίας Κατανομής Συχνοτήτων του Υπουργείου Συγκοινωνιών να μας δώσει προσωρινή άδεια εκπομπής. Πρόκειται για κάτι πιο απίθανο.

Ήταν η Τρίτη μέρα της λειτουργίας. Μισή ώρα μετά την έναρξη της εκπομπής εμφανίστηκαν δύο ανώτεροι αξιωματικοί της αεροπορίας από το Κέντρο Επικοινωνιών του Χορτιάτη και απαίτησαν να διακοπεί αμέσως η λειτουργία του σταθμού. Αγανακτησμένοι, εξήγησαν πως δύο μέρες τώρα, στη διεθνή συχνότητα συνεχούς ακρόασεως (emergency frequency), ακούγονταν έντονα το πρόγραμμα κάποιου σταθμού, που τελικά ανακάλυψαν πως είναι ο δικός μας. Η εκπομπή έπρεπε να σταματήσει αμέσως, γιατί κάθε στιγμή μπορούσε να υπάρξει ανάγκη χρήσεως της συχνότητας, που τώρα ήταν αδύνατη εξ αιτίας του δικού μας ισχυρού σήματος.

Σε σύντομη συνεργασία με τον Arend Woudsma, διαπιστώσαμε πως η emergency frequency ήταν ακριβώς η πρώτη αρμονική της συχνότητας του πομπού για τον ήχο, που είχε συντονιστεί στο 3^ο κανάλι. Και επειδή δεν είχαμε χρησιμοποιήσει το sideband filterplexer, ο πομπός έστελνε αρκετά από τα 250 w της ενέργειας του στην πρώτη αρμονική. Οι αξιωματικοί είχαν δίκαιο. Αλλά και ο σταθμός έπρεπε να συνεχίσει τη λειτουργία του.

Σαν μόνη διέξοδο -για να κερδίσουμε χρόνο- ζητήσαμε να μας δώσουν εντολή διακοπής γραπτώς. Ελπίζαμε πως θα έπρεπε να σταλεί από την Αθήνα. Όταν έφυγαν οι αξιωματικοί

Η ΠΡΩΤΗ ΔΟΚΙΜΗ

Συντάχθηκε απο τον/την Ε. Ο. ΙΑΤΡΙΔΗΣ

Τετάρτη, 01 Σεπτέμβριος 2010 10:53 - Τελευταία Ενημέρωση Δευτέρα, 06 Σεπτέμβριος 2010 12:00

εξετάσαμε το πρόβλημα με τον Arend Woudsma. Μια λύση ήταν να μεταφέρουμε την εκπομπή στο 4^ο κανάλι. Έπρεπε όμως να φέρουμε καινούρια κρύσταλλα από την Ολλανδία. Χρειαζόμασταν 10 μέρες τουλάχιστον. Μια άλλη λύση, είπε ο Arend Woudsma, ήταν να συντονίσουμε το σταθμό λίγο έξω από το τρίτο κανάλι. Μόνο που δεν είχαμε τα κατάλληλα όργανα γι' αυτές τις υψηλές συχνότητες. Θα έπρεπε, όμως, υποθέσαμε, να έχει το Κέντρο Επικοινωνιών του Χορτιάτη!

Την άλλη μέρα πριν το μεσημέρι, ύστερα από κατάλληλη κινητοποίηση, το Κέντρο έπαιρνε οδηγίες από την Αθήνα να μας διαθέσει τα κατάλληλα μηχανήματα. Μέχρι το βράδυ ο Arend είχε βγάλει την αρμονική του πομπού από την emergency frequency και η διαταγή διακοπής της λειτουργίας δεν ήρθε ποτέ.

ΜΑΝΟΣ ΙΑΤΡΙΔΗΣ

Και ούτω εγένετο Τηλεόρασις!

Διά πρώτην φοράν εις τήν Ελλάδα ελειτούργησε Σταθμός Τηλεοράσεως. Χάρις εις τήν πρωτοβουλίαν της Δ.Ε.Η. και τήν συμπαραστάσιν της ΦΙΛΙΠΣ η Τηλεόρασις έγινε γνωστή εις δεκάδας χιλιάδας Ελλήνων.

Του κ. ΒΑΣ. Λ. ΚΑΖΑΝΤΖΗ

Η ΠΡΩΤΗ ΔΟΚΙΜΗ

Συντάχθηκε απο τον/την Ε. Ο. ΙΑΤΡΙΔΗΣ

Τετάρτη, 01 Σεπτέμβριος 2010 10:53 - Τελευταία Ενημέρωση Δευτέρα, 06 Σεπτέμβριος 2010 12:00

Ένα μεσημεράκι, από κείνα τὰ πολύ αισιόδοξα και εμπνευστικά, πού χαρακτηρίζουν τήν αρχή του αθηναϊκού θέρους, τρώγαμε μέ τόν Μάνο Ιατρίδη, καλεσμένοι τής "Μόμπιλ-Όιλ" στόν Ναυτικό Όμιλο. Κάτι τέτοιες ωραίες ιδέες συχνά τις έχει ο κ. Μπλίζ.....

"Τηλεόρασις!....." είπε ο Μάνος Ιατρίδης.

Μόνο σήμερα τέσσερις μήνες αργότερα, είμαι σέ θέση να σταθμίσω την ιστορική σημασία τής μονολεκτικής εκείνης ουβερτούρας.

Η ΔΕΗ, μού εξήγησε ο Ιατρίδης, είχε εγκρίνει τήν πρότασι του νά στήση ένα Σταθμό Τηλεοράσεως στην Έκθεση Θεσσαλονίκης μέ τήν συμπαράστασι της "Φίλιπς" και, κυρίως, μέ τήν βοήθεια τού Θεού!

Τώρα πού πέρασε ο καιρός μπορώ ν' αποκαλύψω και τὰ ονόματα των δύο άλλων ευνοουμένων τού υψίστου: ο ένας λέγεται Ανδρέας Κοπέλης, Προϊστάμενος τού Τμήματος Γενικού Ελέγχου τής ΔΕΗ και ο άλλος Ιωάννης Γκιώνης, Προϊστάμενος Γραφείου Εποπτείας Κτιρίων. Αυτοί οι δύο αποστολικοί άνθρωποι, πού ο ένας φόρεσε περικεφαλαία "Βίντεο" (εικών) και ο άλλος τήν περικεφαλαία "Όντιο" (ήχος), κλειστήκαν έξη εβδομάδες, σάν τούς αστροναύτες, σέ κάτι μυστικούς θαλάμους τών Κεντρικών Γραφείων τής οδού Χαλκοκονδύλη, και υπέστησαν ειδική εκπαίδευση, για έναν απιθάνως ριψοκίνδυνο σκοπό.

Για νά τούς ενισχύσουμε ηθικώς, φορέσαμε κι όλοι οι άλλοι εμείς, γύρω τους, μεγάλες περικεφαλαίες Διευθυντών. Τό προσωπικό τού Πρώτου Σταθμού Τηλεοράσεως εν Ελλάδαδι απαρτίζετο από οκτώ περίπου ανομοιογενείς Διευθυντάς, μιά χαριτωμένη εκφωνήτρια κι ένα πολύ αφελή αγγελιοφόρο....

Ένας από τούς Διευθυντάς επανεισαχθείς προσωρινώς εις Θεσσαλονίκην βάσει τελωνειακού τριπτύχου, ήταν κι ο Ιωάννης Κεσίσογλου, πού παίζει τόν ρόλο τού κυρίου Φελίτση στόν Σταθμό Τηλεοράσεως τής πόλεως Σιούξ τής πολιτείας Αϊόβα τών Ηνωμένων Πολιτειών. Αυτός ήταν, πού λένε ο Ε ι δ ι κ ό ς!

Όσο για τούς άλλους εμάς, τούς ανειδίκευτους, πορευτήκαμε περίπου κατά τό σύστημα,

Η ΠΡΩΤΗ ΔΟΚΙΜΗ

Συντάχθηκε απο τον/την Ε. Ο. ΙΑΤΡΙΔΗΣ

Τετάρτη, 01 Σεπτέμβριος 2010 10:53 - Τελευταία Ενημέρωση Δευτέρα, 06 Σεπτέμβριος 2010 12:00

πού ακολουθεί ο πληθυσμός της πολίχνης Ομπεραμεργκάου, όταν ανεβάζει τά Πάθη του Χριστού. Κι' αυτό που δέν κατάλαβε η Αθήνα, η πόλις της Θεσσαλονίκης τό συνέλαβε από τήν πρώτη στιγμή και μάς περιέλαβε όχι κάν μέ αγάπη και ανοχή, αλλά μέ εμπαθή, θά έλεγα, λατρεία. Όλοι θυμήθηκαν τόν αείμνηστο Τσιγκιρίδη, πού πρώτος αυτός, έντεκα χρόνια πρίν αποκτήσει η Αθήνα Ραδιοφωνικό Σταθμό, λειτουργούσε κάθε χρόνο, απ' τήν Εκθεση, τήν δική του Ραδιοφωνία.

Άς είναι....

Ύστερα από μιά συνδεδασμένη επίθεση αγγέλων και δαιμόνων κινουμένων ταχύτατα μεταξύ Τελωνείου, Μαιευτηρίου Αλεξάνδρας, Εθνικού Μετσοβείου Πολυτεχνείου, Σιδηρουργείου και Ωρολογοποιών, στήθηκε επί τέλους ο Πομπός, στό περίπτερο της ΔΕΗ μέσα στόν χώρο της Εκθέσεως, και δίπλα του κι ένας αεικίνητος, ταλαιπωρημένος, και δυσπρόφερτος Ολλανδός, ο κ. Βούντσμαν. Κανείς μας ποτέ δέν ανεκάλυψε τί μεταμεσονύκτια ξόρκια έκανε ο σιωπηλός αυτός άνθρωπος στόν αισθαντικό εκείνο πομπό, ώσπου νά τόν φέρη σέ κατάσταση ετοιμότητας

Αντίκρυ, στό Στούντιο, (μιά περίφημη πράγματι δουλειά ελληνική ενός από τούς καλύτερους μηχανικούς τού ήχου πού διαθέτουμε, τού Μ. Ψαλλίδα) τό εμπνευστικό κλίμα της Θεσσαλονίκης ωθούσε τούς Πρωτοπόρους σέ καταπληκτικές Μεσσολογίτικες εξόδους προς τούς μυστηριώδεις αιθέρες.

Ταυτόχρονα γινόντουσαν κάτι άλλες εκστρατείες σέ συνοικίες και χωριά, για νά στηθούν οι εκατόν περίπου διαθέσιμες συσκευές σέ καιρία σημεία, μέ βασικό γνώμονα τό παιχνίδι της κολοκυθιάς: "Γιατί η Καλαμαριά και όχι η Νεάπολις, γιατί η Πυλαία και όχι η Περαία, γιατί η Σίνδος και όχι η Χαλάστρα, γιατί τό σχολείο και όχι τό καφενείο, γιατί η πλατεία και όχι τό κουρείο;" Υπήρξε μάλιστα, και κάτοικος πού παραπονέθηκε γιατί δέν είχε στηθεί και μία συσκευή σ' ένα τηλεφωνικό θάλαμο για νά μπορούν οι θεαταί νά παίζουν ανετώτερα τό Τηλεφωνικό Παιχνίδι, πού "εξέπεμπε" ο Άλκης Στέας.

Τό καταπληκτικό στήν περίπτωση τού Πρωτοπορειακού αυτού Σταθμού ήταν τούτο: πώς όλα δουλεύανε μιά χαρά, μά ήταν δύσκολο νά συμπέση χρονικώς η άσφογος λειτουργία τους. Για νά επιτευχθή αυτό, σ' άλλες χώρες, χρειάζονται συνήθως έξη μήνες δοκιμές. Στήν περίπτωση τού δικού μας Σταθμού αυτό συνέβη μέσα σέ τρεις μέρες, και ώσπου νά τό καλοσκεφθούμε και νά πανηγυρίσουμε τήν νίκη, ήταν ήδη η ώρα 8 μ.μ. της 3ης Σεπτεμβρίου τού 1960 και είχε φθάσει στό στούντιο ο κ. Πρόεδρος της Κυβερνήσεως

Η εγκαινίασις τού Σταθμού από τόν Κωνσταντίνο Καραμανλή ήταν τό τιμητικότερο πλήγμα, πού μπορούσε ποτέ νά υποστή ένα συγκρότημα μέ σεμνές επιδιώξεις: ετοποθέτησε τά πάντα επί επιπέδου αξιώσεων. Και ούτω ήρχισεν η ωραία σκυταλοδρομία, πού κράτησε εικοσιτρία συναπτά εικοσιτετράωρα αχαλινώτου υπεραισιοδοξίας. Δέν υπήρχε εγχείρημα, από κείνα πού απαιτούν συστοιχίες τεχνικών και ολονυκτίες συγγραφικών συμβουλιών, πού νά μήν ανέλαβε ο Σκληρός Πυρήν τών επτά Πρωτοπόρων.

Βασιλικαί επισκέψεις, στρατιωτικές μπάντες, σκηνογραφικά "τρύκ", μυστηριώδεις αθέατες "Αθηναίες"

Κανονικά ο σκελετός τού προγράμματος ήταν δύο-τρία ζωντανά προγράμματα: τό Ελληνικό Χορόδραμα υπό τήν διεύθυνσι τής Ραλλούς Μάνου, η Μαίρη Λώ, ο Νίκου Γιάκοβλεφ, η ορχήστρα Λαυράνου κ.ο.κ.καί ανάμεσα τους ισάριθμες ταινίες μικρού μήκους ώστε νά ξεκουράζωνται οι ηρωϊκοί χειρισταί. Αλλ' όσο προχωρούσε ο καιρός, τόσο οι ταινίες λιγότευαν και τόσο πλήθαιναν οι έκτακτες εμφανίσεις. Εκατό προσωπικότητες στήθηκαν, (με όφι εμφανώς πελιδνή) κάτω από τούς αμείλικτους προβολείς. Υπουργοί, διπλωμάτες, βιομήχανοι, πρόεδροι οργανώσεων, διανοούμενοι, στρατηγοί, τραπεζίται.

Ο Οικονομίδης μέ τά ταλέντα του, ο Τζακ Νάϊτ μέ τούς Μαϊμουδισμούς του, η Αντουανέττα μέ τις αμφιέσεις της και η Μαίρη Καλογιάννη μέ τά καλυντικά της προσέθεταν, ο καθένας μέ τόν τρόπο του, τά πιό απρόβλεπτα προβλήματα: Πού θά σταθούνε τά ταλέντα, πού θά αλλάξουν τά μανεκέν, πώς δέν θά ακούγεται η ηλεκτρική καρέκλα τής αισθητικού;

Κι' όταν ενέσκυψε πλέον και τό Κινηματογραφικόν Φεστιβάλ, ο "φούρνος τού Ναστραντίν Χότζα" άνοιξε διάπλατα τις πύλες του σέ μία συνεχή ροή τιμητικών ομοβροντιών: Μυριβήλης, Καρμίρης, Παξινού, Μαμάκης, Συνοδινού, Βαλάκου, Πλωρίτης, Νικολινάκος, Λαμπροπούλου, Πάνου, Διαλυνά, όχι μόνον παρουσιάσθησαν, αλλά και εκλιμακώθησαν κατ' όφιν και αξίωμα και τηλεοπτικήν, άς πούμε, ιεράρχησιν Ήχου, Λόγου Φωτός!

Όλα ήρθαν κατ' ευχήν, ακόμη και η επιδρομή τών πιστών τής Αλικής Βουγιουκλάκη. Τό καταπέτασμα εσεισθη και η ακεραιότης τού Πομπού διακινδύνευσε όταν τού έμεινε, ευτυχώς, μόλις μιάς ώρας ζωής. Τεθλιμένος αλλά υπερήφανος, ο Ολλανδός κ. Βούντσμαν κοίταγε τόν πομπό του, ώρα 9μ.μ. τής Κυριακής ν' απειλείται από τήν παράφρονα υστερία χιλιάδων θαυμαστών μιάς ερυθρόλευκης Μανταλένας, και μυστικά προσευχότανε να

Η ΠΡΩΤΗ ΔΟΚΙΜΗ

Συντάχθηκε απο τον/την Ε. Ο. ΙΑΤΡΙΔΗΣ

Τετάρτη, 01 Σεπτέμβριος 2010 10:53 - Τελευταία Ενημέρωση Δευτέρα, 06 Σεπτέμβριος 2010 12:00

μήν....σπάσει κανένα τζάμι.

Όλο εκείνο τό βράδυ ήταν ένα αφιέρωμα στους μικρούς θεούς τής ελληνικής Απιθανότητος, πού κάνει τά πάντα νά λειτουργούνε μέ τό τίποτε, όταν τά τρέφει η εύφλεκτος ύλη, πού λέγεται Μεράκι!

Μακρυνός τώρα αντίλαλος τών περασμένων ξαναφτάνει στ' αυτιά μου η φωνή τής Έλσας Παπαστεργίου:

"Στήν αποψινή μας εκπομπή, ο INDEX υποδέχεται....."

Και ήταν πράγματι τόσοσν εκλεκτοί αυτοί πού υπεδέχθημεν πού θ' άξιζε αλήθεια νά παρατεθή όλος ο κατάλογος.....

ΒΑΣ. Λ. ΚΑΖΑΝΤΖΗΣ

Περιοδικό ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΣ

(Κατά την αντιγραφή του κειμένου □ διατηρήθηκε η γραμματική που χρησιμοποιεί ο δημοσιογράφος εκτός των πνευμάτων και μερικών τύπων τόνων)

Η ΠΡΩΤΗ ΔΟΚΙΜΗ

Συντάχθηκε απο τον/την Ε. Ο. ΙΑΤΡΙΔΗΣ

Τετάρτη, 01 Σεπτέμβριος 2010 10:53 - Τελευταία Ενημέρωση Δευτέρα, 06 Σεπτέμβριος 2010 12:00
